

Aleg. 3.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie przedłożenia projektu ustawy, uzupełniającej postanowienia ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874 Nr. 29 dz. u. kr. o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Wysoki Sejmie!

Ustawa krajowa z dnia 20. marca 1874 Nr. 29 dz. u. kr., wydana w przedmiocie założenia i wewnętrznego urządzenia ksiąg hipotecznych, nie zawiera żadnych przepisów, jak postępować należy w razie hipotecznego wydzielania gruntów z posiadłości tabularnych lub nietabularnych i tworzenia dla nich osobnych ciał hipotecznych, lub przydzielania ich do innych posiadłości.

Postanowienia ustawy z dnia 6. lutego 1869 Nr. 18 dz. pr. p. okazały się w tym kierunku również niedostatecznymi.

Wytworzyła się wskutek tego praktyka sądowa, która w orzeczeniach Najwyższego c. k. Trybunału Sprawiedliwości z dnia 12. czerwca 1872 i z dnia 11. grudnia 1883, oraz w rozporządzeniu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 26. czerwca 1885 l. 1587 ostateczny wyraz swój znalazła, powołująca tak c. k. Namiestnictwo, jakoteż Wydział krajowy do udzielania zezwoleń w razie, gdy chodzi o utworzenie nowych wykazów hipotecznych dla gruntów z posiadłości tabularnych wydzielić się mających, albo dla gruntów, które z księgi dla posiadłości nietabularnych do księgi dla posiadłości tabularnych przeniesione być mają, praktyka, która zostaje w sprzeczności z dążeniami ustawy krajowej z dnia 1. listopada 1868 Nr. 25 dz. u. kr., znoszącej wszelkie ograniczenia obrotu własnością ziemską.

Jeszcze na posiedzeniu z dnia 23. października 1881 uchwalił Wysoki Sejm na wniosek posła Dra Skałkowskiego projekt ustawy, mający na celu zmianę, a raczej uzupełnienie postanowień §. 3 ustawy krajowej z dn. 20 marca 1874 Nr. 29 dz. u. kr. w kierunku powyż wskazanym; projekt ten jednak nie uzyskał Najwyższej sankcyi, a jak się to z reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dn. 2 października 1882 l. 5045 i dołączonych doń motywów, wypracowanych przez c. k. Ministerstwo sprawiedliwości okazuje, powodem odmowy była obawa, by projektowana ustawa nie wywołała zmiany w stosunkach wyborczych z kurji większych posiadłości ziemskich, przeciwnej zasadom, w ordynacyi wyborczej krajowej postanowionym.

Ustawami krajowemi z dnia 26 czerwca 1887 Nr. 46 i 47 dz. u. kr. zapobieżono rozszerzeniu prawa wyborczego z kurji większych posiadłości ziemskich na nabywców drobnych części z dóbr tabularnych, zaś ustawą z dnia 21 marca 1888 Nr. 41 dz. u. kr. wcielono drobne posiadłości z obszarów dworskich wydzielone, do związku gminnego.

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 17. grudnia 1887 wznowił poseł Dr. Skałkowski wniosek swój z r. 1881, w przedmiocie zmiany §. 3 ustawy krajowej z dn. 20 marca 1874 Nr. 29 dz. ust. kr., uwzględniając zarazem postanowienia ustaw co dopiero powołanych, oraz motywa odmówienia sankcyi pierwotnemu projektowi.

Uchwałą z dn. 14. stycznia 1888 odesłał Wysoki Sejm wniosek ten Wydziałowi krajowemu z poleceniem, by po otrzymaniu uwiadomienia o sankcyonowaniu, lub odmówieniu sankcyi projektowi ustawy o wcieleniu mniejszych posiadłości tabularnych do związku gminnego, odpowiedni tendencyjom tego wniosku projekt do ustawy wypracował i takowy Wysokiemu Sejmowi przedłożył.

Zadość czyniąc poleceniu temu, przedłożył Wydział krajowy przy sprawozdaniu swem z dnia 4 września 1888 projekt zmiany §. 3 ustawy krajowej z dnia 20 marca 1874 Nr. 29 dz. u. kr. po myśli wniosku posła Dra Skałkowskiego zredagowany, który to projekt odesłany do komisji prawniczej, nie został na owej sesji sejmowej załatwiony.

Obecnie przedkłada Wydział krajowy projekt ten ponownie Wysokiemu Sejmowi krajowemu, wszelako z niektórymi zmianami, których konieczność następnie usprawiedliwia.

W pierwotnym tekście projektu zmiany §. 3 ustawy o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych zamieszczonem było postanowienie, iż do utworzenia osobnego ciała tabularnego z gruntów wydzielonych z kompleksu posiadłości tabularnej, potrzebne jest przyzwolenie c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego; natomiast pozwolenie to nie jest potrzebne, jeżeli grunta z posiadłości tabularnej wydzielone, przeniesione być mają do wykazu hipotecznego dla posiadłości nietabularnych.

Postanowienie takie atoli, że dla gruntów z posiadłości tabularnej wydzielonych, mogą być bez zezwolenia Namiestnictwa i Wydziału krajowego tylko w księgach dla posiadłości nietabularnych nowe ciała hipoteczne tworzone, zostaje poniekąd w sprzeczności z zasadami ordynacyi wyborczej krajowej.

Wedle tych zasad należy taką posiadłość ziemską uważać jako posiadłość większą, która jest w księgach tabularnych zapisana, a z której roczna należność w podatkach rządowych realnych przynajmniej kwotę zł. 100 wynosi.

Jeżeli przeto z posiadłości tabularnej wydzielony zostaje taki obszar gruntów, z którego roczna należność w podatkach rządowych realnych kwotę zł. 100 lub więcej wynosi, to taki obszar nosi na sobie cechy większej posiadłości ziemskiej, ustawą przepisane, albowiem jest wpisany w księgi tabularne i opłaca podatki w odpowiedniej wysokości, więc dla niego osobne ciało hipoteczne bez potrzeby zasięgania zezwolenia ze strony c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego w księgach dla posiadłości tabularnych utworzonem być winno, tem bardziej, gdy już i §. 3 ustawy o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych, przy ocenieniu, które posiadłości za tabularne uważać należy, zasady ordynacyi wyborczej krajowej stósować nakazuje.

W tym więc kierunku uważał Wydział krajowy za właściwe zmienić dawniejszy projekt ustawy. Tylko mniejsze obszary, chociaż z posiadłości tabularnych wydzielone, którym już ustawy krajowe z dnia 26. czerwca 1887 Nr. 46 i z dnia 31. marca 1888 Nr. 41 dz. u. kr. charakter mniejszych posiadłości nadają, lub je nawet do związku gminnego wcielają, te tylko w księgach dla posiadłości nietabularnych zapisane być mogą.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 29. sierpnia 1890.

Marszałek krajowy:

Tarnowski m. p.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński

Członek Wydziału krajowego.

U S T A W A

z dnia uzupełniająca postanowienia ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874 N. 29. dz. u. kr. o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam :

§. 1.

Dla gruntów z posiadłości tabularnej wydzielić się mających, z których roczna należytość w podatkach rządowych realnych kwotę zł. 100 w. a. lub więcej wynosi, mają być osobne ciała hipoteczne tworzone tylko w księgach dla posiadłości tabularnych.

§. 2.

Dla gruntów z posiadłości tabularnej wydzielić się mających, z których roczna należytość w podatkach rządowych realnych kwoty zł. 100 a. w. nie dochodzi, mają być tworzone osobne ciała hipoteczne tylko w księgach utrzymywanych dla posiadłości nietabularnych.

§. 3.

O ile zachodzą warunki przewidziane w §. 5. ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874 N. 29. dz. u. kr. mogą być z zachowaniem postanowień ustawy z dnia 6. lutego 1869 N. 18. dz. pr. p.

1) grunta wydzielone z posiadłości tabularnej, przydzielone hipotecznie do innej posiadłości tabularnej; mogą one być także przydzielone do posiadłości nietabularnej, jednakże tylko w takim razie, jeżeli należytość roczna w podatkach rządowych realnych, przypadająca z wydzielonych gruntów, nie dosięga kwoty 100 zł. w. a.

2) grunta wydzielone z posiadłości nietabularnej, mogą być przydzielone hipotecznie do innej posiadłości nietabularnej; mogą one być także przydzielone do posiadłości tabularnej, jeżeli wykazaniem zostanie, iż równocześnie z tem przydzieleniem, lub też wcześniej; wydzieloną została z tejsze posiadłości

tabularnej taka przestrzeń gruntów, z której roczna należność w podatkach rządowych realnych taką samą, lub nie wiele niższą kwotę wynosi od tej, jaka przypada z przestrzeni do posiadłości tabularnej przydzielić się mającej. Ocenienie, czy zachodzą warunki co dopiero przytoczone, należy do c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego, których opinii sąd właściwy przed wydaniem zezwolenia na żądane przydzielenie zasięgnąć winien.

§. 4.

Posiadłości tabularne, które w myśl ustawy kraj. z d. 21. marca 1888 N. 41. dz. u. kr. wcielone zostaną do związku gminnego, winny być przez właściwe sądy z urzędu odpisane z ksiąg hipotecznych, przeznaczonych dla posiadłości tabularnych, a przeniesione do ksiąg hipotecznych, obejmujących wykazy posiadłości nietabularnych tej samej gminy katastralnej.

W tym celu zawiadamiać będzie c. k. Namiestnictwo sądy tabularne o każdym takim wcieleniu posiadłości tabularnej do związku gminnego.

§. 5.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie zaraz po jej ogłoszeniu.

§. 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i sprawiedliwości.
